

Nærings- og fiskeridepartementet

Att.: postmottak@nfd.dep.no

Stiftelsen CRUX
Storgata 10 B, 0155 Oslo
Tlf +47 23 32 75 50
Org.nr 975 387 011
Konto 3000 22 95284
hovedkontoret@stiftelsen-crux.no
stiftelsen-crux.no

Oslo, 13. aug. 2021

HØRINGSSVAR – Stiftelsen CRUX

Om endringer i stiftelsers adgang til å drive næringsvirksomhet. mv.

Stiftelsen CRUX viser til Nærings- og fiskeridepartementets høringsbrev og notat av 21. mai, med forlenget frist til 13. august 2021 om endringer i stiftelsers adgang til å drive næringsvirksomhet, rapportering av regnskapsopplysninger, endringer av reglene for små stiftelser, mv.

Stiftelsen CRUX takker for anledningen til å komme med innspill i høring om foreslåtte endringer i ny stiftelseslov. Nedenfor vil vi fremføre vår innstilling til enkelte punkt i høringsnotatet.

1. Kort om Stiftelsen CRUX

Stiftelsen CRUX er en landsdekkende, ideell og diakonal organisasjon med omkring 600 ansatte som driver helse- og sosiale tjenester på ulike områder. Tjenestene strekker seg fra spesialiserte døgntilbud innen psykisk helse, rusbehandling og barnevern, til kommunalt forankrede oppfølgingstiltak med arbeidstrening, boligtiltak, samt tiltak for domfelte i og utenfor fengsel. Finansieringen er i hovedsak gjennom offentlige tilskudd og kontrakter med Bufdir og RHF'er, i tillegg kommer ulike former for prosjekttilskudd, tiltaksplasser gjennom NAV, frivillig innsats og gaveinntekter. En mindre del av stiftelsens inntekter kommer fra salg av varer og tjenester gjennom arbeidstreningstiltakene våre. All aktivitet skjer innenfor rammen av stiftelsens sosiale formål. Eventuelle overskudd fra driften på de ulike tjenestestedene går tilbake til videre utvikling og drift for å oppfylle stiftelsens samfunnsnyttige formål. Det er med andre ord ingen eksterne eiere, eller andre juridiske personer som kan ta utbytte fra stiftelsen.

2. Stiftelsen CRUX sine innspill til enkeltpunkt i forslag til endringer i stiftelsesloven

Stiftelsen CRUX er positiv til at stiftelsesloven revideres med nye regler til forenkling og tilpasninger til endringer i eksterne forhold. Innledningsvis ønsker vi imidlertid å understreke viktigheten av at stiftelsen som organisasjonsform får beholde sine særtrekk og muligheter i rommet mellom det offentlige og markedet. I tråd med dette kunne vi ønsket at høringsnotatet også hadde betraktninger rundt stiftelsers samfunnsmessige betydning og muligheter som selveiende, ikke-markedsorientert organisasjonsform, og hvordan denne kan gis rom i lovverket til å utfolde disse mulighetene.

2.1. Forslag om at næringsdrift i nye stiftelser må legges i et eget rettssubjekt

Stiftelsen CRUX støtter ikke dette forslaget.

Dette begrunnes med at konsekvensene av forslaget med overveiende sannsynlighet vil innebære uhensiktsmessige og ressurskrevende omstruktureringer i flere stiftelser, og en svekking av stiftelsenes autonomi og muligheter for å utnytte sine potensialer som formålsdrevet og selveiende organisasjonsform.

Stiftelser har ulik indre organisering, tilpasset type og omfang av aktivitet og tjenester, samt organisasjonens historiske forankring og deres aktuelle sosiale og samfunnsnyttige formål. I noen stiftelser, som i CRUX, er tilnærmet all aktivitet organisert direkte i stiftelsens rettssubjekt, i andre stiftelser, der en eksempelvis driver skole eller sykehus, kan denne aktiviteten være organisert i egne rettssubjekt. Felles for disse stiftelsene er at organiseringen ikke er begrunnet i maksimering av inntekter eller utbytte til eksterne eiere, men i hvordan stiftelsens sosiale formål best kan oppfylles i en gitt kontekst. Eventuell næringsvirksomhet er også underlagt denne formåls-logikken, og vil aldri være et mål i seg selv. For mange stiftelser vil inntektene fra eksempelvis utleie, kafédrift, parkeringsanlegg mv., være viktige bidrag til stiftelsens handlingsrom for videreutvikling av tjenestene og ny-realisering av formålet. En oppsplitting av disse stiftelsene i flere rettssubjekter vil virke innskrenkende på dette handlingsrommet.

I Stiftelsen CRUX utøves næringsdrift i form av mindre aktiviseringstiltak som drives som en integrert del av vårt sosiale arbeid i en kommune, - dette kan være sykkelverksted, bruktbuikk, snekkertjenester, mv. Selv om disse aktivitetene er av *økonomisk karakter*, er formålet ikke næringsvirksomheten, men at mennesker i sårbare og utfordrende livssituasjoner kan få arbeidserfaring, og oppleve mestring, tilhørighet og kontakt med lokalsamfunnet som de ellers ikke ville hatt tilgang til. Arbeidskraften i disse tiltakene kan dels bestå av brukere/klienter, dels av

frivillige og dels av ansatte som alle kan ha oppgaver i andre deler av tiltaket, som igjen ikke er del av næringsdriften. En utskilling av disse aktivitetene i egne rettssubjekt, er åpenbart uhensiktsmessig. Dette ville innebære et uforholdsmessig merarbeid knyttet til allokering, kostnadsberegning og dokumentasjon av innsatsfaktorer knyttet til tiltaket, samt nødvendig splitting av økonomiske variabler, noe som igjen ville tatt ressurser fra det operative, sosiale arbeidet.

En annen vanskelighet er at de kommunale og statlige tilskuddene i flere tilfeller forutsetter at virksomheten (som rettssubjekt) selv tilfører egen-genererte inntekter, noe som ikke vil være mulig dersom dette ikke lenger kan skje i selve virksomheten. En kan dessuten se for seg at forslaget vil virke hemmende på stiftelsers ønske og mulighet for utvikling av innovative sosiale tiltak når disse må skilles ut i egne rettssubjekt, der ressursbruken knyttet til dette går ut over den opplevde nytten.

Behov for utredning

Generelt mener vi at forslaget om utskillelse av næringsvirksomhet i egne rettssubjekt ikke er tilstrekkelig utredet med tanke på hvordan det potensielt også kan komme til å påvirke ideelle stiftelsers autonomi og muligheter for å realisere sine sosiale og samfunnsnyttige formål, hvordan det innvirker på drift og organisering av stiftelser, samt innvirkninger av skattemessig art. Vi ber om at en slik utredning gjennomføres før en eventuelt fremmer lovforslaget til behandling.

2.2. Digitalisering av kommunikasjon

Stiftelsen CRUX støtter forslaget om størst mulig grad av digitalisering i kommunikasjonen mellom Stiftelsestilsynet og stiftelsene, slik det er beskrevet i høringsnotatet.

2.3. Foretaksnavnet til alle stiftelser skal inneholde ordet «stiftelse» eller «STI»

Stiftelsen CRUX støtter dette forslaget, og er enig i at krav til benevnelse bidrar til en hensiktsmessig tydeliggjøring av organisasjonen som formålsstyrt og selvstendig juridisk person.

2.4. Stiftelser skal melde regnskapsopplysninger direkte til Stiftelsestilsynet

Stiftelse CRUX støtter ikke dette forslaget.

Vi har forståelse for at en slik direkterapportering vil være avlastende for Stiftelsestilsynet, samtidig vil en slik ny rapporteringslinje være ressurskrevende for flere stiftelser. Vi anbefaler derfor at en holder seg til en samordnet rapport til regnskapsregisteret i Altinn, og at Stiftelsestilsynet tar ut nødvendig informasjon derfra. En eventuell rapportering direkte til tilsynet bør eventuelt kun gjelde informasjon som ikke ellers er offentlig tilgjengelig.

2.5. Endring av reglene for små stiftelser

Stiftelsen CRUX vil her særlig kommentere på punktet der departementet som en alternativ løsning foreslår at små stiftelser ikke lenger skal underlegges tilsyn. Vi mener en slik tilnærming vil redusere nødvendig transparens som denne organisasjonsformen er avhengig av, og derved bidra til å underminere den generelle tilliten til stiftelsen som organisasjonsform. Vi støtter ellers de andre foreslåtte tiltakene knyttet til små stiftelser.

Med vennlig hilsen

Helmuth M. Liessem
Generalsekretær
Stiftelsen CRUX